

tonílo, ali zmerznílo, marsikje je čez dva semena ne bo; vse drugo je pa silno lepo. Sadja in sená ne bo ravno obilno; korún pa do zdej ne more nič lepši biti ko je: če pozneje vjima čez-nj ne pride, bo žito zopet dober kup. — Turšica se práv dobro obnaša; le to je škoda, de nekteri kmetovavci na majhnim koscu hočejo vse imeti, in turšico pregosto pušajo, in narmanjši prostorček še s fižolam, bučami i. t. d. napolnijo: tako mora turšica kilova ostati, če bi bilo še tako dobro leto za njo. Ko bi jo le hotli še

popipati, kar je je preveč! Ravno tako se zagledajo tudi zelniki, v katerih so sadíke ena pri drugi; ne bodo iméli v jeseni družiga ko zelene vehute; posebno, kér jih bodo po Šent-Annim že obérali, namesti jih pri miru pustiti do mesca kimovca in po tem le véhe za svinje obirati, ki se rumenijo. Tako si ljudjé sami veliko stratiijo, in slabo letino naredijo, de si jim je dobrotljivi Bog dobro namenil. —

P r e g l e d rodovitnih in nerodovitnih zemljiš po vsih estrajških deželah.

Dežele.	Rodovitne zemlje,					Nerodovitne zemlje ,
	Njiv ,	Vinogradov ,	Senožet in vertov ,	Pašnikov ,	Gojzdov ,	
	i m a o r a l o v .					
Spodnji Estrajh	1,399,910	80,153	447,758	251,347	1,122,285	136,573
Zgornji Estrajh	850,578	27	509,227	446,683	1,096,708	425,019
Štajarsko	727,386	54,644	455,504	597,794	1,761,667	309,270
Koroško in Krajnsko .	477,492	16,814	556,973	763,846	1,528,942	194,079
Primorsko	245,738	26,132	163,019	520,866	325,479 ¹⁾	109,609
Tirolsko	260,186	39,791	462,524	794,012	1,604,970 ²⁾	1,839,707
Česko	3,890,812	4,007	948,504	611,527	2,316,253	1,246,687
Marsko in Sležko . . .	2,362,630	26,383	405,914	460,025	1,320,491	190,423
Poljsko	5,804,114	30	2,046,306	1,366,878	4,239,661	2,155,143
Dalmacia	275,894	111,987	23,280	1,034,676	698,016 ³⁾	79,137
Lombarško	1,453,633 ⁴⁾	60,456	417,805	421,677	725,622 ⁵⁾	671,687
Beneško	1,597,251 ⁶⁾	38,603	526,933	537,411	472,132 ⁷⁾	977,530
Granica	1,495,308	48,373	855,637	789,699	2,149,819	1,491,164
Ogersko	14,455,872	1,120,331	3,165,410	3,186,779	11,162,481	6,536,427
Erdeljsko	1,286,393	101,963	620,000	620,000	4,500,000	3,419,514
Skupej .	36,583,202	1,729,694	11,604,794	12,403,220	35,024,526	19,781,969

- 1) Razun tega tudi 8,233 oralov oljnikov in 488 oralov pa lorbarjevih in kostanjevih gojsdov.
 2) " " " 125 " " 4254 " " " " " "
 3) " " " 1,938 " "
 4) " " " 70,574 " rajževiga polja.
 5) " " " 2,470 " oljnikov in 52,496 oralov lorbarjevih in kostanjevih gojsdov.
 6) " " " 40,867 " rajževiga polja.
 7) " " " 4,976 " oljnikov in 13,572 oralov lorbarjevih in kostanjevih gojsdov.

Zvezdoslovje.

(Dalje.)

7. §. Luna.

Ako bi se dali naši radovedni braveci za nekoliko časa od vsiga pozemeljskiga odtergati, bi jih hotli z radostjo v višji stvarjenje — pa le v mislih — povzdigniti, jim nar lepši dela Božje pokazati, in jim jih — pa le s človeško besedo — dopovedati. Pervo, nar bližji in stanovitno, kar so naši spredniki že pred več tavžent leti na nebu vidili, in kar tudi mi vidimo, je luna. Luna je 50 krat manjši od zemlje, to je, če bi se zemlja dala na 50 enacih kosov razkrojiti, bi se dobilo iz nje blaga ravno za 50 lun. Luna je 51000 milj — včasih malo več ali malo manj — od zemlje oddaljena. Kár to in vse druge nebne daljave vtiče, moramo svojim dragim bravcam enkrat za vselej povedati, de so tó učenim popolnoma prepričane resnice; ako bi tó ne bilo, bi ne mogli nikakor dneva, ure in minute oznaniti, kdaj de bo luna pred sonce prišla, in ga nam zakrila, de bi mraknilo, ali kdaj, de bo zemeljna senca na luno padla, de bi ta mraknila, in kakó dolgo, de bo to terpeló.

Luna je sama na sebi tamna; dobí svojo svetlobo kot zemlja le od sonca, je je tedej tudi, kér je krogla, vselej le polovica svitile. V daljavi 51000 milj teče luna v od dveh strani nekoliko stisnjenim kolobárji — v elipsi — okoli zemlje, in dokončá svoj ték v 27 dneh in 8 urah.

Če imamo tedej sonce za herbtam in luno nasproti pred očmi, jo bomo vidili vso svitlo, in tó ji pravimo: polna luna ali šip; če je sonce pred očmi, luna pa tudi, jo bomo vidili od zadej, tedej tamno, in ji rečemo: mlaj; naj bo sonce pred očmi, luna pa na levi, ji pravimo: prvi krajic; če bi pa bila na desni, ji rečemo: zadnji krajic. Kakor gré luna v okrogu okoli zemlje, de jo več ali menj svitile vidimo, po tem ji tudi mnoge imena dajemo. Vsih tih prikazkov bi ne bilo, če bi sonce polovice lune ne razsvitlovalo, in če bi se luna v kolobárji okoli zemlje ne vertéla. Kakor nam sveti luna ponoči, razsvetljuje tudi zemlja nekoliko luno na nje tamni strani, de, akoravno od sonca ne razsvetljene, je vender nekoliko viditi zamoremo.

Kér je luna v svojim teku zmirej z enako stranjo proti zemlji obrnjena, ni bilo še človeku dano viditi, kakošna de je od druge strani. Ko takó svoj ték okoli zemlje dokončá, se vender enkrat v 27 dneh in 8 urah osuče ali okoli sebe obrne; zakaj tudi tí, ko bi zmirej proti enimu človeku obrnjen okoli in okoli njega postransko prišel, bi se med tem enkrat overtil. Kér se luna v 27 dneh in 8 urah le enkrat okoli in okoli obrne, je dan na nji malo de ne za 15 naših dni dolg; ravno takó tudi noč. Luna ima tedej trojni ték, napred se vertí okoli svoje podvózi počasi, de se v 27 dneh in 8 urah po enkrat osuče; drugič teče v ko-